

Liiklusseaduse muutmise seaduse eelnõu seletuskiri

1. Sisu lühikokkuvõte

Eelnõuga muudetakse liiklusseadust, laiendades ühissõidukiraja kasutamise õigust ka mootorratastele.

2. Eelnõu ettevalmistaja

Eelnõu ettevalmistajaks on Riigikogu mootorratturite toetusrühma liikmed Varro Vooglaid, Madis Timpson, Rene Kokk, Tanel Tein, Kalle Laanet, Toomas Uibo.

3. Eelnõu eesmärk

Eelnõu lähtub eesmärgist anda mootorratastele õigus kasutada ühissõidukiradasid ning muuta seeläbi liikluskorraldus sujuvamaks, ohutumaks ja tõhusamaks.

4. Eelnõu sisu

Eelnõuga muudetakse liiklusseaduse § 37 lõiget 2, täiendades selles sätestatud ühissõidukiraja kasutamise õigust nii, et lisaks kehtivas õiguses nimetatud sõidukitele võivad ühissõidukirajal liigelda ka mootorrattad.

5. Eelnõu terminoloogia

Eelnõus kasutatakse mõisteid (sealhulgas mõistet "mootorratas") kehtivas liiklusseaduses neile omistatud tähenduses. Uusi mõisteid eelnõuga kasutusele ei võeta.

6. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu ei ole vastuolus Euroopa Liidu õigusega. Liikluskorraldus, sealhulgas ühissõidukiradade kasutamise tingimuste kehtestamine, kuulub üldreeglina liikmesriikide pädevusse. Euroopa Liidu õigus ei reguleeri otseselt ühissõidukiradade kasutamist ega keela liikmesriikidel vastavaid tingimusi ise kujundada, eeldusel et järgitakse Euroopa Liidu õiguse üldpõhimõtteid.

7. Eelnõu vastavus põhiseadusele

Eelnõu on kooskõlas põhiseadusega. Muudatus ei riiva ebaproportsionaalselt teiste liiklejate õigusi ega muid põhiseaduslikke hüvesid. Tegu on põhjendatud (legitiimsest eesmärgist lähtuva ja mõistliku) erineva kohtlemise, mitte diskrimineerimisega. Ühissõidukiraja kasutamise tingimuste laiendamine mootorratastele teenib legitiimset eesmärki parandada liikluse sujuvust ja ohutust, kusjuures teiste liiklejate olukorda ei halvendata. Ühtlasi säilib ühissõidukiraja peamine eesmärk – tagada ühistranspordi sujuv liikumine –, kuna mootorrattad on väikese ruumivajadusega ja mobiilsed sõidukid, mis üldjuhul ei takista ühissõidukite liikumist.

8. Seaduse mõju

Seadusel on positiivne mõju liikluse sujuvusele ja liiklusohutusele, samuti linnaruumi tõhusamale kasutamisele ja liikluse paindlikkusele.

Esiteks aitab muudatus vähendada liikluskooormust. Mootorrattad võtavad liikluses vähem ruumi kui sõidua autod ning nende liikumise suunamine ühissõidukirajale vähendab tavasõiduradade kooormust.

Teiseks on ühissõidukirajad paljudes olukordades alakasutatud võrreldes tavasõiduradadega. Mootorrataste lubamine nendele radadele võimaldab olemasolevat teetariistut tõhusamalt kasutada ilma täiendavate investeeringuteta.

Kolmandaks vähendab muudatus mootorrataste liikumist autode vahel tihedas liikluses, mistõttu väheneb ootamatute manöövrite hulk sõiduradade vahel ning paraneb liiklusolukorra ettearvatavus kõigi liiklejate, sealhulgas autojuhtide jaoks.

Neljandaks ei avalda muudatus negatiivset mõju ühistranspordi toimimisele. Mootorrattaid on liikluses suhteliselt vähe ning need on oma olemuselt liikuvad ja paindlikud, mistõttu need üldjuhul ei takista ühissõidukite liikumist.

Viiendaks on mootorrataste kasutamine Eestis hooajaline, piirdudes peamiselt ligikaudu kuue kuuga aastas, mistõttu on muudatuse mõju ajaliselt piiratud.

Kuuendaks võib muudatus soodustada mootorrataste kasutamist alternatiivina sõidua autodele, muutes nendega liiklemise ajaliselt konkurentsivõimelisemaks ning aidates seeläbi täiendavalt vähendada liikluskooormust ja ummikuid.

Seitsmendaks on mitmes Euroopa riigis ja linnas lubatud mootorratastel kasutada ühissõidukiradu kas üldise regulatsiooni või kohaliku liikluskorralduse alusel, mis viitab lahenduse praktilisele toimivusele ja ohutusele.

Kaheksandaks on mootorrattad üldjuhul väiksema kütusekulu ja heitmega kui sõidua autod. Nende kasutamise soodustamine aitab vähendada transpordisektori keskkonnamõju, eriti linnakeskkonnas.

Eeltoodust tulenevalt on mootorratastele ühissõidukiraja kasutamise õiguse andmine põhjendatud ja proportsionaalne meede, mis aitab parandada liikluse sujuvust ja ohutust, võimaldab olemasolevat teetariistut tõhusamalt kasutada ning ei avalda negatiivset mõju ühistranspordi toimimisele.

Muudatus on kooskõlas üldise suunaga soodustada ruumisäästlikumaid ja paindlikumaid liikumisviise linnaliikluses.

9. Seaduse rakendamiseks vajalikud kulutused ja seaduse rakendamise eeldatavad tulud

Seaduse rakendamine ei too kaasa otseseid kulutusi riigieelarvest ega ka otseseid tulusid.

10. Rakendusaktid

Eelnõu jõustumisega ei kaasne rakendusaktide kehtestamise ega muutmise vajadust.

11. Seaduse jõustumine

Käesolev seadus jõustub 1. jaanuaril 2027.

Thomas Wiboo
Tanel Tein
Vano vaeglaid

Kalle Laaret
Madis Timpson
Reve Kobl

Philip
Good
Munich

Maximilian
Schulz